

Provinciale Staten van Drenthe
Postbus 122
9400 AC ASSEN

Betreft: ontwerpbegroting 2009 Noordelijke Rekenkamer
Bijlage: ontwerpbegroting 2009 en jaarstukken 2007

Assen, 22 april 2008
Kenmerk: PS005

Geachte voorzitter en leden der Provinciale Staten,

Hierbij doen wij u de ontwerpbegroting 2009 toekomen, die wij in onze vergadering van 21 april voorlopig hebben vastgesteld. Ten behoeve van de volledigheid zijn tevens bijgevoegd het vastgestelde jaarverslag 2007 en de vastgestelde jaarrekening 2007. De controlerend accountant van de provincie Drenthe heeft hiervoor een deelverklaring afgegeven die inhoudt dat de jaarrekening een getrouw beeld geeft en verenigbaar is met de jaarrekening. Tevens houdt de verklaring een positief rechtmatigheidsoordeel in.

In deze begroting zijn twee belangrijke wijzigingen ten opzichte van die van 2008 opgenomen. De eerste wijziging betreft het vormen van een voorziening ten behoeve van verplichtingen samenhangend met een ontslaguitkering. Ons College stelt voor het resultaat uit 2007 te bestemmen ten behoeve van deze verplichting. Voor het aanvullen van de voorziening ter hoogte van de (mogelijke) verplichting vraagt het College van de Noordelijke Rekenkamer aan Provinciale Staten een extra eenmalige bijdrage van 22.069,33 euro. Mocht de voorziening niet of gedeeltelijk worden aangesproken, dan zal (het restant van) de voorziening terugvloeien naar de provincies.

De tweede wijziging betekent een neerwaartse bijstelling van de meerjarenraming voor 2009 en een verhoging van de kapitaallasten voor 2010. Voorzien wordt dat vanaf dat jaar de in 2005 aangeschafte hard- en software zal moeten worden vervangen. In de nieuwe meerjarenraming blijft het totaal voor 2010 overigens onder het eerder aan u gepresenteerde meerjarig overzicht in de begroting 2007 en in 2008.

Per saldo betekent dit dat wordt voorgesteld de 'gewone' bijdrage per provincie met 2.000 euro te verhogen, hetgeen een stijging inhoudt ten opzichte van de vorige begroting van 0,78%. Tevens wordt een eenmalige extra bijdrage gevraagd ten behoeve van het vormen van een voorziening ter hoogte van 22.069,33 euro.

Wij vragen u om een reactie op deze voorlopig vastgestelde begroting en instemming met de bestemming van het resultaat uit 2007. Wij vragen u om uw zienswijzen uiterlijk voor 12 juni aan ons kenbaar te maken. In onze vergadering van 19 juni a.s. kan dan – met inachtneming van uw reacties – de begroting definitief worden vastgesteld en kan deze voor 15 juli naar de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties worden gestuurd.

In afwachting van uw reactie,
Hoogachtend,

mr. C. Pietjouw
secretaris

mr. G.B. Nijhuis
voorzitter

Begroting 2009

Noordelijke Rekenkamer

vastgesteld in vergadering van 21 april 2008

1. inleiding

De Noordelijke Rekenkamer heeft als wettelijk taak de doelmatigheid, doeltreffendheid en rechtmatigheid van het door de drie noordelijke provincies gevoerde bestuur te onderzoeken. Haar missieverklaring luidt:

‘De Noordelijke Rekenkamer streeft naar verbetering van het (intern) functioneren en (extern) presteren van de drie Noordelijke provincies. Zij wil de Staten ondersteunen en versterken in hun kaderstellende en controlerende taak door op onderzoek gebaseerde relevante informatie aan te bieden. Het lerend effect staat daarbij voorop. De Noordelijke Rekenkamer wil door kennisuitwisseling een bijdrage leveren aan goed openbaar bestuur.’

De Noordelijke Rekenkamer is een gemeenschappelijk orgaan van Drenthe, Fryslân en Groningen op basis van een gemeenschappelijke regeling. Deze deelnemers dragen elk voor een gelijk deel bij in de begroting van de Rekenkamer om deze in staat te stellen haar taken te kunnen uitvoeren. Verreweg de belangrijkste taak is het doen van onderzoek. Deze begroting valt uiteen in een beleidsmatig deel (onderzoeksprogramma) en een financieel deel (begroting en onderbouwing financiële positie). Op deze wijze wordt antwoord gegeven op de vragen: wat willen we bereiken (missie), wat gaan we daarvoor doen (onderzoeksprogramma) en wat mag het kosten?

2 onderzoeksprogramma 2009-2010

Onderzoeksprogramma 2008-2009

Het huidige onderzoeksprogramma 2008-2009 loopt door tot medio 2009. In dit programma dat ook op de website www.noordelijkerekenkamer.nl staat, is aangegeven dat het nieuwe onderzoeksprogramma 2009-2010 in het vierde kwartaal 2008 wordt opgeleverd. Zodra het programma is vastgesteld zal het bekend worden gemaakt aan Provinciale Staten, aan de Programmaraad en aan de Colleges van Gedeputeerde Staten van de drie provincies. Het deel van het onderzoeksprogramma dat nog resteert staat hieronder weergegeven.

Onderzoeksprogramma 2007-2008 en overloop naar 2009

periode	onderzoek	onderzoek	onderzoek
2 ^e kwart/08	Uitvoering en rapportage ‘opbrengsten culturele activiteiten’	Onderzoek PS ‘inkoopbeleid Drenthe’	Bedrijventerreinen
3 ^e kwart/08			
4 ^e kwart/08	Vitaal platteland	Nieuw onderzoeksprogramma 2009-2010	
1 ^e kwart/09		Start onderzoeken nieuw programma	
2 ^e kwart/09			

3 begroting 2009

Paragrafen in de begroting

De begroting dient volgens het Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten (BBV) te bestaan uit een aantal paragrafen waarin de beleidslijnen zijn vastgelegd met betrekking tot een aantal beheersaspecten. De Noordelijke Rekenkamer kent niet een specifieke programma- of productenbegroting zoals die uit de systematiek van het BBV voortkomt. De doelstelling van de organisatie is namelijk niet gelegen in de formulering en uitvoering van beleidsprogramma's en -producten die in een maatschappelijk effect moeten resulteren. Het onderzoeksprogramma is dan ook het enige programma van de Rekenkamer. De kosten van de Noordelijke Rekenkamer hebben volledig betrekking op het laten functioneren en het in stand houden van de organisatie om de taak van de Noordelijke Rekenkamer uit te kunnen voeren. Bij het opstellen van deze begroting is rekening gehouden met hetgeen in de artikelen 216 en 217 van de Provinciewet is gesteld.

De paragrafen Lokale Heffingen, Grondbeleid, Onderhoud Kapitaalgoederen zijn niet op de Noordelijke Rekenkamer van toepassing. De paragraaf Verbonden Partijen is eveneens niet van toepassing omdat de Noordelijke Rekenkamer geen partijen kent waarin zij een bestuurlijk of financieel belang heeft. Onderstaand komen achtereenvolgens de resterende paragrafen aan bod: Weerstandsvermogen, Financiering en Bedrijfsvoering.

3.1 weerstandsvermogen

Mochten zich incidenten voordoen die een materieel effect hebben op de financiële positie van de Noordelijke Rekenkamer dan bestaat de weerstandscapaciteit uit de reserve en het nog niet verplichte deel van de begroting.

De Noordelijke Rekenkamer kent geen risico's die het rechtvaardigen om structureel een vermogen op te bouwen, om niet begrote uitgaven te financieren. De mogelijke risico's voor de bedrijfsvoering als gevolg van onvoorziene gebeurtenissen zoals inbraak en brand zijn middels maatregelen en verzekeringen afgedekt. Met de deelnemende provincies is wel afgesproken dat de Noordelijke Rekenkamer een kleine reserve vormt van € 25.000,-. Zoals uit (de toelichting op) de jaarrekening 2007 blijkt, is de stand van de reserve medio 2008 7.964. In 2007 is voor de uitvoering van het onderzoeksprogramma de post 'externe inhuur' overschreden; deze overschrijding is gedekt uit de reserve die daarvoor is gevormd.

Voorziening

In het jaarverslag 2007 en jaarrekening 2007 is aangegeven dat het ontslag van een medewerker financiële gevolgen heeft. De Noordelijke Rekenkamer heeft omwille van de transparantie besloten om deze (mogelijke) verplichting in één keer te nemen. Aangezien de begroting 2008 en volgende jaren hier in niet voorziet wordt voorgesteld hiervoor een voorziening te treffen. Mocht de voorziening niet of gedeeltelijk worden aangesproken, dan zal (het restant van) de voorziening in gelijke delen terugvloeien naar de provincies.

De voorziening van 126.524 euro tot medio 2010 wordt gevormd door bestemming van het resultaat, toevoeging van de rentebaten en toevoeging uit de reserve (zie hiervoor ook de winst- en verliesrekening in de jaarrekening 2007). Er resteert dan nog een negatief saldo van 66.208 euro. Om de voorziening aan te kunnen vullen tot de hoogte van de (mogelijke) verplichting, vraagt de Noordelijke Rekenkamer een extra bijdrage ter hoogte van 22.069,33 euro van elke provincie.

De Noordelijke Rekenkamer heeft gezien het bovenstaande geen beleid betreffende weerstandvermogen geformuleerd.

3.2 financiering

rekeningcourant verhouding

Volgens de per 1 januari 2001 van kracht geworden Wet Financiering Decentrale Overheden is een financiering- of treasury paragraaf een verplicht onderdeel van de begroting en rekening met ingang van 2002. De Noordelijke Rekenkamer beschikt niet over een eigen rekening bij een financiële instelling waarop tegoeden of tijdelijke overschotten worden aangehouden. Daarnaast is in de Gemeenschappelijke Regeling bepaald dat zij geen leenbevoegdheid heeft.

De betalingen en ontvangsten lopen door middel van een rekeningcourant verhouding via de rekening van de provincie Drenthe. Deze provincie vervult als centrumprovincie voor deze gemeenschappelijke regeling de treasuryfunctie.

bijdrage van de provincies

Jaarlijks stellen de Staten van de drie provincies een bedrag beschikbaar ter dekking van de te maken kosten. Deze bijdrage is taakstellend. Indien zich in enig jaar een overschot mocht voordoen dan doet de Rekenkamer een voorstel voor de bestemming van dit resultaat. Dit kan betekenen dat het overschot terugvloeit naar de deelnemende partijen met uitzondering van de te vormen reserve, zoals in 2005 en 2006 het geval was. Zoals hiervoor aangegeven vraagt de Noordelijke Rekenkamer om een extra bijdrage ter hoogte van 22.069,33 euro van elke provincie.

3.3 bedrijfsvoering

In deze paragraaf wordt inzicht gegeven in de stand van zaken en de (voornemens betreffende de) bedrijfsvoering. Als uitgangspunt voor deze begroting is een behoedzame stijging van de begrote kosten genomen. De verschillen ten opzichte van de begroting 2008 worden hieronder toegelicht en zijn in §4.2 cijfermatig weergegeven. Een verklaring voor de verschillen ligt onder andere in het feit dat niet eerder dan bij de jaarrekening 2007 een reëel beeld van de werkelijke kosten is ontstaan. Als het gaat om indexering van loonkosten (3% en 0,5%) en materiële kosten (2%) volgt de Noordelijke Rekenkamer de lijn en adviezen van de provincie Drenthe. In een tweetal gevallen ('externe inhuur' en 'drukwerk') is daar van afgeweken omdat de indexering niet is toegepast. Dit heeft te maken met het uitgangspunt van een behoedzame stijging van de begrote kosten voor 2009, mede gezien de extra bijdrage die van de provincies wordt gevraagd.

organisatie en personeelsbeleid

Het personeel van de Noordelijke Rekenkamer is formeel in dienst van de provincie Drenthe. De Noordelijke Rekenkamer volgt daarom het beleid van de provincie aangaande arbeidsvoorwaarden, arbeidsomstandigheden en verzuim. Voor twee medewerkers is de omvang van hun dienstverband aangepast naar 0,9 fte. Er werken zes mensen op het bureau van de Rekenkamer. Ter ondersteuning en voor uitvoering van het onderzoeksprogramma wordt externe capaciteit ingehuurd. Dit geldt voor onderzoeken waarbij specifieke deskundigheid noodzakelijk is en/of voor omvangrijke onderzoeken die meer onderzoekscapaciteit vragen. Deze post is niet geïndexeerd en verhoogd. De stand van de reserve en een kleine ruimte in de loonsom maken het mogelijk om voor 2009 af te zien van indexering.

Personeelsopbouw en loonkosten:

De personeelsopbouw is als volgt:

- College 0,4 fte
- Bureau 5,8 fte
- Totaal **6,2 fte**

De Noordelijke Rekenkamer heeft besloten tot een andere tegemoetkoming woon-werkverkeer dan de provincie Drenthe hanteert. Om goed personeel te kunnen werven én behouden is besloten aan te sluiten bij de regeling zoals de provincie Fryslân die hanteert.

Indexering lonen en materiële uitgaven

In de begroting 2008 is uitgegaan van de meerjarenraming die de provincie Drenthe hanteert conform de *Beleidsbrief 2006*. Dat betekent dat tot en met 2010 per jaar werd uitgegaan van een stijging van personeelskosten van 2,5% en een stijging van premies en sociale lasten van 0,5%. Voor de begroting 2009 moet uitgegaan worden van een hogere stijging, ten gevolge van de CAO-afspraken¹ die gelden van 1 juni 2007 (terugwerkende kracht) tot en met juni 2009. Voor de materiële uitgaven wordt een indexering van 2% aangehouden. De Rekenkamer volgt daarbij de lijn van de provincie Drenthe.

opleiding en vorming

Omdat de Noordelijke Rekenkamer groot belang hecht aan de kwaliteit van haar medewerkers heeft zij in de begroting 2007 een verhoging opgenomen om structureel extra middelen in te zetten voor het ontwikkelen en op peil houden van de kennis en vaardigheden van haar medewerkers. Voor 2009 is dit bedrag verhoogd met 2%, zodat deze post ongeveer 5,7% van de totale loonsom bedraagt. Voor een kennisintensieve organisatie is dit percentage, in vergelijking met andere kennisintensieve organisaties zoals accountantskantoren, beperkt.

¹ De salarissen 2008 zijn het uitgangspunt voor berekening van de salarissen 2009 (inclusief de verhogingen van 2007, zijnde: 0,7% salaris per 1 juni 2007 en verhoging van eindejaarsuitkering met 2,3%). Voor 2008 is afgesproken een verhoging per juni van 1,5 % en verhoging van de eindejaarsuitkering met 1,5%. Voor 2009 is nog een verhoging afgesproken van 0,4 % per 1 januari. De huidige CAO eindigt per juni 2009. Voorstel van de provincie Drenthe is dan ook voor 2009 een verhoging te ramen van 3% op jaarbasis (dat is inclusief die 0,4 %; de resterende 2,6% is voor periodieke groei en ingeschat CAO-resultaat).

huisvesting

Voor het uitvoeren van haar werkzaamheden huurt de Noordelijke Rekenkamer een kantoorunit binnen het GIBO gebouw aan de Lauwers 14 te Assen. Bij deze post zijn naast de huursom ook de servicekosten inbegrepen. Deze worden vooraf betaald en afgerekend op basis van nacalculatie bij de jaarafrekening. Gebleken is dat er kosten zijn berekend voor service waar de Rekenkamer geen gebruik van maakt. Het bedrag voor huur- en servicekosten is gebaseerd op het nieuwe (bijgestelde) bedrag en vervolgens verhoogd met 2% indexering materiële uitgaven.

externe diensten

De Noordelijke Rekenkamer maakt voor de ondersteuning van haar werkzaamheden in facilitaire zin gebruik van een aantal externe diensten. Hieronder vallen onder andere de diensten op het gebied van beveiliging en verzekering van het kantoorpand. Een deel van deze diensten is contractueel vastgelegd en betreft tot wederopzegging lang(er)lopende verplichtingen. Andere kosten die onder 'overige diensten' vallen zijn de kosten voor bijvoorbeeld een accountantsverklaring, de contributie aan de Nederlandse Vereniging van Rekenkamers en Rekenkamercommissies, papierversnietiging en de inzet van koeriers. De post 'overige diensten' is verhoogd omdat een aantal kosten ten opzichte van 2007 hoger zijn uitgevallen, zoals de kosten voor de accountantsverklaring en de verzekering.

Met de provincie Drenthe is een dienstverleningsovereenkomst afgesloten voor ondersteuning op het gebied van personeelszaken, arbo en bedrijfsarts, salaris- en financiële administratie en eerstelijns-ondersteuning op het gebied van automatisering. Met ingang van 2007 worden de werkelijke kosten inclusief een deel overheadkosten doorberekend. Ten opzichte van de begroting 2008 is deze post verlaagd op basis van realisatiegegevens 2007. Deze zijn verhoogd met een loonkosten-indexering (3%) en er is een kleine post onvoorzien inbegrepen, omdat het beroep op de dienstverlening vooraf niet goed is in te schatten.

automatisering en kapitaallasten

De Noordelijke Rekenkamer heeft in 2005 een ict-omgeving aangeschaft die nog voldoet voor het verrichten van haar werkzaamheden. Voor het onderhoud, de beveiliging en het beheer van het netwerk en de werkstations/laptops is een supportcontract afgesloten met een extern bedrijf. Voor het beheer & onderhoud en operationeel houden van de website is eveneens een contract met een externe partij gesloten.

In maart 2008 is bekeken welke aanpassingen nodig zijn om er voor te zorgen dat de ict-omgeving ook nog voor 2009 voldoet. De economische levensduur is verstreken (afschrijving vindt plaats in drie jaar) zodat de investeringen uit 2005 eind 2007 volledig zijn afgeschreven. In de begroting 2008 was aangegeven dat bekeken zou worden of het functionele niveau en beveiligingsniveau nog voldoende is en zou op basis van een scan bezien worden of het nodig is om in 2009 te investeren in nieuwe hard- en software. In 2008 is om die reden een incidenteel bedrag van 5000,- euro begroot. Gebleken is dat met een aantal aanpassingen in 2008 zoals een extra supportcontract voor de netwerkserver en updates en uitbreiding van schijfruimte/ werkgeheugen/ back-up faciliteiten het mogelijk is om tot eind 2009 met deze ict- en netwerk-omgeving te blijven werken.

Kapitaallasten

Voor 2010 wordt wel vervanging voorzien en zal waarschijnlijk de overstap worden gemaakt naar nieuwe hard- en software. In totaliteit komt dit waarschijnlijk neer op zo'n 40.000 euro; de afschrijving in drie jaar brengt dan een verhoging van de kapitaallasten van zo'n 13.000 euro per jaar met zich mee. In de meerjarenraming vanaf 2010 is hier rekening meegehouden.

De verhoging van de post kapitaallasten in 2009 ten opzichte van de begroting in 2008 heeft de maken met het feit dat er in 2007 een frankeermachine is aangeschaft en een laptop is vervangen en in 2008 twee nieuwe laptops zijn aangeschaft. Daarnaast is de verwachting dat de kopieer/printmachine waar het gehele kantoor gebruik van maakt in 2009 vervangen zal moeten worden. De kapitaallasten (afschrijvingstermijn 3 jaar) zijn begroot op 2.300,- euro per jaar.

financieel beheer

De financiële administratie van de Noordelijke Rekenkamer wordt uitgevoerd door de provincie Drenthe. De financiële beleids- en beheersverordeningen van deze provincie zijn op de Noordelijke Rekenkamer van toepassing. De provincie Drenthe ontvangt een vergoeding voor het uitvoeren van de financiële administratie. Afspraken hierover zijn vastgelegd in de dienstverleningsovereenkomst met de provincie Drenthe. Het opstellen van management- en kwartaalrapportages, begroting en jaarrekening vallen niet onder deze dienstverlening.

bureaunkosten

Op de verhoging van de post 'kapitaallasten' is hierboven een toelichting gegeven. In de begroting 2008 was ten opzichte van 2007 een forse verlaging aangebracht, omdat door de afschrijvingstermijn van drie jaar alle zaken die in 2005 zijn aangeschaft, inmiddels afgeschreven zijn.

De post 'drukwerk' is niet verhoogd en geïndexeerd. Eerdere realisatiegegevens en de verwachting dat er in een jaar over niet meer dan vier onderwerpen zal worden gerapporteerd, maken het mogelijk voor 2009 af te zien van indexering. De berekening is gebaseerd op drie provinciale rapporten per onderwerp.

Onder de post 'overige bedrijfskosten' vallen kosten voor telecommunicatie, kantoorartikelen, post (verzending en ophalen), kranten- en tijdschriften, huishoudelijke zaken enz. Ten opzichte van 2008 is deze post verlaagd, omdat incidentele kosten voor de update scan en bijbehorende aanpassingen (5.000 euro) onder deze post waren begroot. Deze kosten worden in 2009 niet gemaakt, zodat de post met dat bedrag verlaagd is en vervolgens met 2% is geïndexeerd.

4 financiële begroting

Hieronder is opgenomen de toelichting op de financiële positie van de Noordelijke Rekenkamer, de ontwerpbegroting voor 2009 en het meerjarig overzicht van baten en lasten. Informatie met betrekking tot de rekening is opgenomen in de jaarrekening 2007 van de Noordelijke Rekenkamer. In de financiering van de bedrijfsvoering en in de raming wordt geen rekening gehouden met de rentevergoeding uit niet-opgenomen bedragen uit de rekeningcourant verhouding die met Drenthe wordt aangehouden.

4.1 overzicht baten en lasten

Netto omzet	Resultaat 2007	Begroting 2008	Voorlopige Begroting 2009
Bijdrage provincies	747.270	768.000	774.000
baten	747.270	768.000	774.000
Bedrijfslasten	704.778	768.000	774.00
Bedrijfsresultaat	42.492	0	
Rentebaten	788		
Voorziening verplichting uitkering	126.524	0	
Resultaat uit gewone bedrijfsvoering	-66.208	0	
Toevoeging resultaat en toevoeging reserve aan voorziening uitkering	60.316		
Extra bijdrage provincies aan voorziening onder voorbehoud van instemming	66.208		
Resultaat na bestemming	0	0	

De lasten die voortvloeien uit de taakuitvoering van de Noordelijke Rekenkamer worden vergoed door de drie deelnemende provincies aan de Gemeenschappelijke Regeling Noordelijke Rekenkamer. Zoals hiervoor en in de jaarrekening 2007 is toegelicht wenst de Noordelijke Rekenkamer een voorziening te vormen voor de (mogelijke) gevolgen van het ontslag van een medewerker. De Rekenkamer stelt voor deze voorziening te vormen door het bedrijfsresultaat, de rentebaten en toevoeging uit de onderzoeksreserve hiervoor aan te wenden. Voor het bedrag dat dan resteert (66.208) vraagt de Rekenkamer aan Provinciale Staten eenmalig een extra bijdrage, hetgeen per provincie neerkomt op 22.069,33 euro. Mocht de voorziening niet of gedeeltelijk worden aangesproken, dan zal het (restant van) de voorziening terugvloeien naar de provincies.

4.2 uiteenzetting financiële onderbouwing

In onderstaande tabel worden de lasten per kostenpost en kostensoort gegeven. De percentages betreffen de verschillen tussen de begroting van dat jaar ten opzichte van de begroting van het jaar ervoor.

	Budget 2009	Vershil 2009-2008	Budget 2008 768.000	Vershil 2008-2007 2,78%
Omzet: Totaal				
Personeel				
Personeel	412.500	3%	400.485	2,5%
Sociale lasten	76.760	0,5%	76.379	0,5%
Reis en verblijfkosten	10.924	2%	10.710	2%
Vorming en opleiding	27.946	2%	27.398	3%
Extern personeel	109.180	0%	109.180	3%
Totaal personeel	637.310	2,11%	624.152	2,35%
Huisvesting				
Huur	26.712	-7,92%	29.009	2%
Belastingen	1.286	0%	1.286	2%
Totaal huisvesting	27.998	-7,58%	30.295	2%
Externe diensten				
Dienstverlening Drenthe	12.875	-14,17%	15.000	-31,82%
Automatisering en website	6.550	5,46%	6.211	n.v.t.
Schoonmaak	2.675	0,11%	2.672	-18,94%
Overige diensten	4000	18%	3.390	73,22%
Totaal externe diensten	26.100	-4,3%	27.273	0,07%
Bureaunkosten				
Drukwerk	35.700	0%	35.700	2%
Kapitaallasten	3.364	21,14%	2.777	-82,64%
Overige bedrijfskosten	11.320	-29,25%	16.000	68,42%
Totaal bureaunkosten	50.384	-7,51%	54.477	-10%
Voorlichting en representatie				
	20.808	2%	20.400	2%
Onvoorzien	11.400	-0,03%	11.403 ²	n.v.t.
Totaal	774.000	0,78%	768.000	2,78%

² Conform de verplichting uit het BBV is de post 'onvoorzien' apart zichtbaar gemaakt.

4.3 financiële positie

financiering

Voor een toelichting op de financiering wordt verwezen naar het overzicht baten en lasten en de financiële onderbouwing.

reserve (onderzoeksreserve)

	beginsaldo	onttrekkingen	toevoegingen	eindsaldo
2005	-		25.000	25.000
2006	25.000	-	-	25.000
2007	25.000	17.036	0	7.964
2008	7.964	7.964	PM	PM
2009	PM	PM	PM	PM

Na onttrekking in 2007 ten behoeve van uitvoering van onderzoek, is de stand van de reserve medio 2008 €7.964.

voorziening

	beginsaldo	onttrekkingen	eindsaldo
2008	126.524	PM	PM

De voorziening wordt gevormd onder voorbehoud van instemming door Provinciale Staten met de bestemming van het resultaat 2007 (totaal: 60.316) en door de gevraagde extra eenmalige bijdrage (totaal 66.208).

investeringen

De investeringen van de Noordelijke Rekenkamer in vaste activa met een economisch nut zijn voorzien voor 2010 omdat dan waarschijnlijk de overstap zal worden gemaakt naar nieuwe hard- en software. In totaliteit komt dit waarschijnlijk neer op zo'n 40.000 euro; de afschrijving in drie jaar brengt dan een verhoging van de kapitaalslasten van zo'n 13.000 euro per jaar met zich mee. In de meerjarenraming vanaf 2010 is hier rekening meegehouden. In 2009 wordt vervanging van de printer/kopieermachine voorzien. De kapitaallasten (afschrijving 3 jaar) zijn begroot op 2.300,- euro per jaar.

4.4 meerjarenraming 2007 - 2010 en 2008 - 2011

De begroting van de Noordelijke Rekenkamer wordt jaarlijks geïndexeerd. De provincie Drenthe ging in de meerjarenraming tot 2010 uit van een salaris- en premiestijging van 2,5% vanaf 2008 en 0,5% wegens doorgroei van het personeel in de salarisschaal. Zoals hiervoor toegelicht is deze stijging als gevolg van de CAO-afspraken iets hoger, namelijk 3%. Voor de prijsmutatie materiële consumptie ging Drenthe in de meerjarenraming tot 2010 uit van een stijging van 2%. Hieronder wordt eerst de meerjarenraming zoals opgenomen in de begroting voor 2007 en 2008 weergegeven. Daarna wordt de nieuwe meerjarenraming 2009 en volgende weergegeven. Uit de vergelijking van beide overzichten wordt duidelijk dat in de nieuwe meerjarenraming het totaalbedrag in 2010 (waarin dan de kapitaallasten zijn meegenomen die in de eerdere raming niet waren voorzien) onder het bedrag blijft van de meerjarenraming zoals weergegeven in begroting 2007 en 2008.

Meerjarenraming 2007-2010 in begroting 2007 en 2008

X €1000	2007	2008	%	2009	%	2010	%
lasten							
Personeelslasten*	610	628	3	647	3	666	3
Overige lasten	137	140	2	143	2	146	2
totaal	747	768	2.8	790	2.8	812	2.8
Baten							
Bijdragen provincies	747	768	2.8	790	2.8	812	2.8
Overige	0	0		0		0	
saldo	0	0		0		0	

Alle bedragen zijn exclusief BTW. De kolom % geeft de procentuele stijging of daling weer ten opzichte van het voorgaande jaar.

* onder personeelslasten vallen de kosten voor salarissen en premies, reis- en verblijfkosten, vorming en opleiding en kosten voor externe inhuur

Meerjarenraming 2008-2011 in begroting 2009

X €1000	2008	2009	%	2010	%	2011	%
lasten							
Personeelslasten	624	637	2.1	656	3	676	3
Overige lasten	144	137	-4,9	153	11,7	156	2
totaal	768	774	0.8	809	4.5	819	1.2
Baten							
Bijdragen provincies	768	774	0.8	809	4,5	819	1,2
Overige	0	0		0		0	
saldo	0	0		0		0	

Jaarrekening 2007

Vastgesteld in de vergadering van 20 maart 2008

Grondslagen

Balans
Winst en verliesrekening
Kasstroomoverzicht
Toelichting Jaarrekening

Grondslagen voor de waardering en bepaling van het resultaat

Algemeen

De jaarrekening van de Noordelijke Rekenkamer is opgesteld overeenkomstig de bepalingen van het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV). De Noordelijke Rekenkamer is een gemeenschappelijke orgaan van de provincies Drenthe, Fryslân en Groningen op basis van de Gemeenschappelijke Regeling De Noordelijke Rekenkamer. De provincie Drenthe is als centrumprovincie aangewezen en daarmee verantwoordelijk voor de uitvoering van de dienstverlening met betrekking tot ondermeer de financiële administratie. De controle verordening van deze provincie is op de Noordelijke Rekenkamer van toepassing. Afwijkingen zijn toegestaan als hierover in de regeling afspraken zijn vastgelegd. De begroting 2007 is opgesteld in april 2006, toen er nog weinig ervaringsgegevens voorhanden waren. In deze jaarrekening zijn de gehanteerde waarderinggrondslagen, de balans per 31 december 2007, de winst- en verliesrekening, het kasstroomoverzicht en een toelichting op de posten opgenomen.

Grondslagen voor waardering activa en passiva

Algemeen

Het vermogen wordt bepaald op basis van de historische uitgaafprijzen. De activa en de passiva zijn, tenzij anders vermeld, gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Materiële vaste activa

De waardering is gebaseerd op de aanschafwaarde onder aftrek van de verrichte afschrijvingen. Afschrijving vindt lineair plaats op basis van geschatte economische levensduur. Gelet op het karakter van de activa (automatiseringsapparatuur) is de levensduur gesteld op drie jaar. Hierbij wordt geen rekening gehouden met een mogelijke restwaarde.

Vorderingen

Bij de waardering van de vorderingen wordt rekening gehouden met het risico van oninbaarheid. De inschatting van dit risico is beoordeeld.

Grondslagen voor het bepalen van het resultaat

Algemeen

In de winst- en verliesrekening worden opbrengsten en kosten verantwoord die betrekking hebben op de bedrijfsactiviteiten die tijdens het boekjaar zijn verricht.

Voorziening arbeidskosten gerelateerde verplichtingen

Artikel 44 van het BBV schrijft voor dat er voorzieningen dienen te worden gevormd voor verplichtingen en verliezen waarvan de omvang op de balansdatum onzeker is, doch redelijkerwijs te schatten. Voorzieningen mogen niet worden gevormd voor jaarlijks terugkerende verplichtingen (die voortvloeien uit arbeidsvoorwaarden) van vergelijkbaar volume. Gelet op de bepalingen uit artikel 44 van het BBV is er daarom geen voorziening gevormd voor de opgebouwde vakantiegelden en verlofrechten.

Grondslagen

Balans

Winst en verliesrekening

Kasstroomoverzicht

Toelichting Jaarrekening

Balans

Deze balans is de balans van de Noordelijke Rekenkamer na verwerking van het resultaat. De balans is opgesteld in euro's.

Activa			
	<i>toelichtingnummer</i>	<i>31-12-2007</i>	<i>31-12-2006</i>
Materiele vaste activa	1		
Server		0	5.961
Werkplek apparatuur		0	3.822
Telecommunicatie		0	1.042
Overige inventaris		0	3.744
Softwarepakket		2.777	5.554
Laptop		332	-
Frankeermachine		1.133	-
		4.242	20.123
Vlottende activa			
Vorderingen			-
Overlopende activa	2	6.719	6.719
Liquide middelen	3	57.319	143.949
Totaal vlottende activa		64.038	150.668
Totaal activa		68.280	170.791
Passiva			
	<i>toelichtingnummer</i>	<i>31-12-2007</i>	<i>31-12-2006</i>
Eigen vermogen			
Algemene reserve	4	7.964	25.000
voorziening	5 en 18	126.524	145.791
Kort lopende schulden			
Saldo bijdrage provincies		-66.208	-
Totaal passiva		68.280	170.791

PRICEWATERHOUSECOOPERS

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.
Uitsluitend voor identificatiedoeleinden

Grondslagen

Balans

Winst en verliesrekening

Kasstroomoverzicht

Toelichting Jaarrekening

In de loop van 2007 is een nieuwe indeling ingevoerd in de financiële administratie. In de bijlage bij de jaarrekening 2006 was al een transponeringstabel opgenomen waarin de verschillen werden toegelicht (zie ook onder punt 13). Om de aansluiting tussen begroting 2007 en de winst- en verliesrekening in de jaarrekening 2007 zichtbaar te maken, is voor een aantal posten een toelichting opgenomen. De realisatiecijfers van 2006 zijn ook opgenomen. In de bijlage bij deze jaarrekening is een gedetailleerd realisatieoverzicht opgenomen.

	toelichting	Realisatie 2007	Begroting 2007	Vershil 2007	Realisatie 2006
opbrengsten					
Provincies	06	747.270	747.270	-	719.172
Som der opbrengsten		747.270			719.172
<i>Bedrijfslasten</i>					
Intern Personeel	07	482.228	503.816	21.588	387.744
Extern personeel	08	123.036	106.000	-17.036	66.252
Huisvesting	09	26.715	29.701	2.986	26.660
Externe diensten	10	20.985	27.253	6.268	25.793
Afschrijvingen	11	18.080	16.000	-2.080	17.347
Drukwerk	12	18.690	35.000	16.310	21.183
Overige bedrijfskosten	13	11.019	9.500	-1.519	11.639
Voorlichting en representatie	14	4.025	20.000	15.975	19.175
Som der bedrijfslasten		704.778	747.270	42.492	575.793
Bedrijfsresultaat		42.492			
Rentebaten	15	788			2.411
Verplichting uitkering	16	-126.524	-		-
Toevoeging uit reserve	17	17.036	-	17.036,17	
Resultaat uit gewone bedrijfsvoering		-66.208			145.791

PRICEWATERHOUSECOOPERS

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.
Uitsluitend voor identificatiedoeleinden

Grondslagen
Balans
Winst en verliesrekening
Kasstroomoverzicht
Toelichting Jaarrekening

Het kasstroomoverzicht geeft inzicht in de uitgaven en ontvangsten.

Mutaties liquide middelen				
A: Kasstroom uit operationele activiteiten				
Bijdrage deelnemers		06		747.270
Rente		15		788
Bedrijfslasten totaal				-704.778
Saldo uit operationele activiteiten				43.280
B: Kasstroom uit investeringen en overige uitgaven				
Afschrijvingen		01 en 11		18.080
Investeringen		01 en 11		-2.199
Correctie rekening-courant		03		-1.842
Saldo investeringen en overige uitgaven				14.039
Saldo rekening courant		03		57.319

Grondslagen
Balans
Winst en verliesrekening
Kasstroomoverzicht

Toelichting Jaarrekening

De nummers corresponderen met de toelichtingnummers uit de balans, uit het kasstroomoverzicht en uit de winst- en verliesrekening.

Toelichting op de balans per 31 december 2007

01 Materiële vaste activa

In 2007 zijn een laptop en frankeermachine aangeschaft. Onder 11 ' afschrijvingen vaste activa' is meer informatie opgenomen over de afschrijvingslasten.

Mutatieoverzicht materiele vaste activa	
Aanschafwaarde 2005 + 2006	52.040
Afschrijving 2005 + 2006	-31.994
correctie ¹	77
Boekwaarde 31 december 2006	20.123
<i>Investeringen en afschrijvingen</i>	
Investeringen gedurende boekjaar 2007	2.199
Afschrijvingen gedurende boekjaar 2007	-18.080
Boekwaarde 31 december 2007	4.242

02 Overlopende activa

De overlopende activa betreffen vooruitbetalingen op de door derden te leveren dienstverlening in het jaar 2007. Op basis van het contract voor huisvesting van het bureau, dient de huur per kwartaal vooruit te worden betaald. Het bedrag is (afgerond) 6.719,- euro.

03 Liquide middelen

Met de provincie Drenthe wordt een rekening-courantverhouding aangehouden, omdat de Rekenkamer niet over een eigen bankrekening beschikt. De provincie Drenthe geeft het saldo op de rekening-courant per einde 2007 op. Over het batig saldo wordt een rentevergoeding betaald (zie hiervoor toelichting onder 15).

De correctie op de rekening-courant heeft te maken met het verschil tussen bedrijfsresultaat en saldo rekening-courant Drenthe. Bij de bestemming van het resultaat 2006 is dit volledig teruggevloeid naar de provincies (op de balans 2006 opgenomen als voorziening); het eindsaldo rekening-courant (op de balans 2006 onder liquide middelen) van de provincie Drenthe was echter 1.842 euro lager. Dit verschil is niet te verklaren.

04 Eigen vermogen

Bij de jaarrekening 2005 is een kleine reserve gevormd ten behoeve van onderzoeksactiviteiten ter hoogte van € 25.000,--. De overschrijding van de kosten voor externe inhuur (17.036,17) worden uit deze reserve gedekt. De stand van de reserve staat eind 2007 door toevoeging met 17.036,17 aan het bedrijfsresultaat 2007 op 7963,83 euro.

¹ Verhoging boekwaarde met 77 euro in verband met niet meer terug te vorderen BTW 2005.

05 Voorziening

Het resultaat over 2006 (145.790,-) is volledig teruggevloeid naar de provincies. Het College van de Noordelijke Rekenkamer vraagt aan Provinciale Staten van Drenthe, Fryslân en Groningen om in te stemmen met het treffen van een voorziening ter hoogte van 126.524,- ten behoeve van verplichtingen samenhangend met een ontslaguitkering. De kosten voor de ontslaguitkering van een voormalig medewerker die de Rekenkamer tot en met medio 2010 voor haar rekening neemt, bedragen in totaal 142.469,09 (zie ook de toelichting onder nummer 16). In de salariskosten van 2007 zijn de kosten voor 2007 samenhangend met het ontslag verwerkt ter hoogte van 15.945,20.

Niet uit de balans blijvende verplichtingen

De niet uit de balans blijvende verplichting betreft het huurcontract voor huisvesting van het bureau (toelichting onder nummer 9 'huisvesting'). De huur termijn bedraagt vijf jaar. De eerste termijn is gestart in 2005.

Toelichting op de winst- en verliesrekening

Hieronder wordt ingegaan op de samenstelling van het resultaat. In de bijlage is een realisatieoverzicht opgenomen waarin de verschillen op categorie-indeling worden toegelicht. De nummers corresponderen met de nummers onder de toelichting uit de winst- en verliesrekening. Op hoofdcategorie is de aansluiting met de begroting 2007 aangehouden.

06 Netto-omzet

Onder de omzet vallen de ontvangsten van de provincies voor dekking van de kosten. Bij elke begroting worden middelen aan Provinciale Staten gevraagd voor de financiering van de bedrijfsvoering van de Noordelijke Rekenkamer. De som van het ontvangen bedrag is € 747.270.

07 Intern personeel

De kosten voor intern personeel in de winst- en verliesrekening zijn opgebouwd uit:

- salaris- en de sociale lasten personeel
- reis- en verblijfkosten
- kosten samenhangend met opleiding, cursussen en trainingen

De salariskosten lopen parallel met de opbouw van de personeelsbezetting. De salariskosten zijn inclusief die van het bestuur die in 2007 in totaal 40.115,- euro bedroegen. Tevens is op 9 maart 2007 duidelijk geworden dat de bezoldiging van het College niet was aangepast aan de jaarlijkse salariswijzigingen, zodat er voor 2005 (totaal 171,36 euro) en 2006 (totaal 687,84) een nabetaling heeft plaatsgevonden. De boeken waren toen al gesloten; in overleg met de controlerend accountant zijn deze niet meer verwerkt in 2006, maar als incidentele last in 2007 opgenomen.

Kosten en bezetting

Intern personeel	Realisatie 2007	Begroot 2007
Salaris	394.929,10	390.717
Sociale lasten	56.243,16	75.999
Reis- en verblijfkosten	9.026,88	10.500
Vorming en opleiding	22.028,84	26.600
Totaal	482.227,98	503.816

Aantallen fulltime equivalenten	Realisatie 2007	Begroot 2007
Bestuur	0,4	0,4
Bureau	5,8	6,0
Totaal	6,2	6,4

08 Extern personeel

Voor de uitvoering van het onderzoek naar mobiliteit en voor het onderzoek naar recreatie en toerisme is externe capaciteit ingehuurd. De kosten hiervoor bedroegen €123.036,17. Dit is een overschrijding van het budget – deze wordt gedekt uit de reserve die hiervoor in 2006 (bestemming resultaat 2005) is gevormd.

09 Huisvesting.

Het bureau van de Noordelijke Rekenkamer is gevestigd in een kantoorunit binnen het GIBO pand aan de Lauwers 14 te Assen. De kosten ad € 26.714,64 hebben betrekking op de betaalde huur en servicekosten. De onderschrijving komt voort onder andere voort uit de afrekening van de servicekosten over 2006. Deze restitutie is verrekend met de huur- en servicekosten van 2007.

10 Externe Diensten

Deze post is opgebouwd uit een aantal posten die in de begroting 2007 nog her en der verspreid staan. Bij de jaarrekening 2006 zijn deze posten ondergebracht onder 'externe diensten' hetgeen de eenduidigheid vergroot (zie ook 13). Het gaat om kosten voor inhuur van diensten op het gebied van automatisering (beheer, beveiliging en onderhoud) en schoonmaak. 'Overige diensten' betreffen de kosten samenhangend met de beveiliging van het kantoor, verzekeringen, kosten accountant voor controle van de jaarrekening, lidmaatschap van de NVRP, koeriersdiensten etc.

Op basis van een dienstverleningsovereenkomst worden ook diensten ingehuurd bij de provincie Drenthe. Deze hebben betrekking op het voeren van een personeels- en salarisadministratie, de financiële administratie en -beheer en op advisering en ondersteuning bij personele aangelegenheden en arbo-zaken. In de begroting 2007 is voor deze post 22.000 geraamd; er is een onderschrijving van 12.274,64 ontstaan. Dit heeft grotendeels te maken met de aanpassing van de overeenkomst, waardoor een groot deel van de dienstverlening op het gebied van automatisering niet (meer) door de provincie wordt uitgevoerd. De overschrijdingen op 'automatisering' en 'overige diensten' (die niet of te laag waren begroot) worden hierdoor opgevangen.

Externe diensten	Realisatie 2007	Begroting 2007	Vershil 2007	Realisatie 2006
Dienstverlening Drenthe	9.725,36	22.000	12.274,64	12.500,00
Automatisering	4.744,08	0	-4.744,08	-
Overige diensten	3893,50	1.957	-1.936,50	-
Schoonmaak	2.621,96	3.296	674,04	2.567,50
Bureaunkosten overig	-	-	-	5.646
Diversen (huisvesting)	-	-	-	5.079,34
Totaal externe diensten	20.984,90	27.253	6.268,10	25.793,84

11 Afschrijving vaste activa

In 2006 heeft de Noordelijke Rekenkamer voor een bedrag van € 8.331 geïnvesteerd in software die het onderzoeksproces moet ondersteunen. Dit bedrag is geactiveerd en ook in 2007 is hierop afgeschreven. In 2007 is er een laptop kapot gegaan die vervangen moest worden en is er een frankeremachine aangeschaft.

Opgeteld bij de afschrijvingen van de in de voorgaande boekjaren gedane investeringen, geeft dit een afschrijvingslast van €18.080-. In de begroting 2007 was rekening gehouden met een afschrijvingslast van €16.000.

Afschrijvingen en boekwaarde 2007

	boekwaarde 31/12/2006	Investeringen 2007	Afschrijvingen 2007	Boekwaarde 31/12/2007
Server	5.961		5.961	0
Werkplekapparatuur	3.822		3.822	0
Telecommunicatie	1.042		1.042	0
Overige inventaris	3.744		3.744	0
Softwarepakket	5.554		2.777	2.777
Laptop		499	167	332
Frankeermachine		1700	567	1.133
totaal	20.123	2.199	18.080	4.242

12 Drukwerk

Voor de publicatie van de onderzoeksrapporten is een post drukwerk opgenomen. De onderschrijding 16.310,- euro op het begrote bedrag van 35.000 euro heeft te maken met het feit dat er in 2007 minder rapporten zijn opgeleverd. Bij de begroting van 2007 is uitgegaan van zo'n zes tot acht rapporten per jaar. In 2007 zijn er vier rapporten afgeleverd, omdat de publicatie van Toerisme en Recreatie naar 2008 is verschoven.

13 Overige bedrijfskosten.

Evenals bij de post 'externe diensten' is deze post samengesteld uit kosten die in de begroting 2007 onder een aantal andere posten waren opgenomen of waarin nog niet was voorzien. Het komt de eenduidigheid ten goede om onder deze post die kosten op te nemen die te maken hebben met de reguliere bedrijfsvoering. Het gaat hierbij om huishoudelijke uitgaven, postzegels, kantoorartikelen en telecommunicatie.

De transponeringstabel ziet er als volgt uit:

1. winst- & verliesrekening 2007	2. oorspronkelijke (sub)categorie in realisatieoverzicht 2006 en begroting 2007
Externe diensten	
* dienstverlening Drenthe	Bureaunkosten (dienstverlening Drenthe)
* supportcontract extern	Bureaunkosten (overig)
* schoonmaak	Huisvesting (schoonmaak)
* overige diensten	Huisvesting (diversen)
Overige bedrijfskosten	
* overig (kantoorartikelen, post, huishoudelijk en telecom)	Bureaunkosten (overig)

De overschrijding van 1.518,65 op deze post heeft betrekking op de kosten voor de knipselkrant Groningen (1125,-) en voor de vernieuwing van de licentie voor het softwarepakket (SPSS) van 1384,- die in de begroting 2007 niet waren voorzien.

14 Voorlichting en representatie

Deze post bevat diverse kosten samenhangend met de publicatie van onze rapporten, zoals huur van de locaties. Er is voor gekozen om in 2007 af te zien van inhuur van communicatieadviseurs en ondersteuning bij persvoorlichting. Dit verklaart de onderschrijding van 15.975,29.

15 Rentebaten

De Noordelijke Rekenkamer houdt met de Provincie Drenthe een rekening-courant verhouding aan. Over de niet opgenomen gelden is afgesproken dat er een vergoeding wordt berekend (rente). Voor 2007 bedraagt deze vergoeding € 788,60. In de bedrijfsvoering van de Noordelijke Rekenkamer wordt geen rekening gehouden met deze bron van opbrengsten om de kosten te dekken. Dientengevolge vallen deze baten toe aan het resultaat over 2007.

16 verplichting uitkering

De kosten samenhangend met de ontslaguitkering van een medewerker van de Noordelijke Rekenkamer komen ten laste van het budget van de Noordelijke Rekenkamer. Volgens opgave van de provincie bedraagt het totaal 142.469,-. De kosten voor 2007 van 15.945 zijn al verwerkt in de winst- en verliesrekening, zodat er voor de periode tot medio 2010 een bedrag van 126.524,- aan mogelijke verplichtingen resteert. De Noordelijke Rekenkamer heeft omwille van de transparantie besloten om deze (mogelijke) verplichting in één keer te nemen. Aangezien de begroting 2007 en volgende jaren hierin niet voorziet, wordt voorgesteld hiervoor een voorziening te treffen ter hoogte van hetzelfde bedrag. Mocht de voorziening niet of gedeeltelijk worden aangesproken dan zal (het restant van) de voorziening terugvloeien naar de provincies.

17 onderzoeksreserve

De overschrijding op het budget voor externe inhuur wordt gedekt uit de reserve die hiervoor in 2005 is gevormd. Het eindsaldo bedraagt 7.964.

	beginsaldo	onttrekkingen	toevoegingen	eindsaldo
2005	-		25.000	
2006	25.000	-		25.000
2007	25.000	17.036		7.964

18 resultaat en voorziening

De jaarrekening 2007 sluit door onvoorziene omstandigheden met een negatief resultaat. Dit betreft het College van de Noordelijke Rekenkamer zeer.

Gevraagd wordt aan Provinciale Staten van Drenthe, Fryslân en Groningen om in te stemmen met het treffen van een voorziening ter hoogte van 126.524,- euro. Deze zal deels gevormd worden door bedrijfsresultaat, de rentebaten en toevoeging uit de onderzoeksreserve. Er resteert dan nog een bedrag van 66.208 (het eindresultaat van de winst- en verliesrekening). Voor dit bedrag vraagt de Rekenkamer een extra bijdrage voor 2008 van 22.069,33 per provincie.

In de balans is het hiervoor bestemde bedrag onder voorbehoud van instemming van Provinciale Staten Drenthe, Fryslân en Groningen als voorziening (5) opgenomen onder de passiva.

Bijlage Realisatieoverzicht 2007 en 2006

	In W&V- rekening 2007	Realisatie 2007	Begroting 2007	Vershil 2007	Realisatie 2006
Provincies		747.270	747.270		719.172,60
Som der opbrengsten		747.270			719.172,60
<i>Bedrijfslasten</i>					
Personeel					
Personeel		394.929,10	390.717	-4.212,10	312.847,10
Sociale lasten		56.243,16	75.999	19.755,84	55.546,02
Reis en verblijfkosten		9.026,88	10.500	1.473,12	6.065,45
Vorming en opleiding	482.228	22.028,84	26.600	4.571,16	13.285,23
Extern personeel	123.036	123.036,17	106.000	-17.036,17	66.251,70
Totaal personeel		605.264,15	609.816	4.551,85	453.995,50
Huisvesting					
Huur en service		26.714,64	28.440	1.725,36	26.617,56
Belastingen		0	1.261	1.261,00	42,78
Totaal huisvesting	26.715	26.714,64	29.701	2986,36	26660,34
Bureaunkosten					
Afschrijvingen	18.080	18.080,00	16.000	-2.080,00	17.347,00
Drukwerk	18.690	18.690,00	35.000	16.310,00	21.182,70
Overige bedrijfskosten	11.019	11.018,65	9.500	-1.518,65	11.639,00
Voorlichting en representatie	4.025	4.024,71	20.000	15.975,29	19.174,66
Externe diensten					
Dienstverlening Drenthe		9.725,36	22.000	12.274,64	12.500,00
Automatisering		4.744,08	0	-4.744,08	-
Overige diensten		3893,50	1.957	-1.936,50	-
Schoonmaak		2.621,96	3.296	674,04	2.567,50
Bureaunkosten overig		-	-	-	5.646
Diversen (huisvesting)		-	-	-	5.079,34
Totaal externe diensten	20.985	20984,90	27.253	6.268,10	25.793,84
Som der bedrijfslasten	704.778	704.777,05			575.792,90
Bedrijfsresultaat	42.492				
Rentebaten	788	788,60			2.411
Resultaat uit gewone bedrijfsvoering	43.280	43.281,55			145.791

Jaarverslag 2007
Noordelijke Rekenkamer

Vastgesteld in de vergadering van 20 maart 2008

Voorwoord

In dit jaarverslag wordt een overzicht gegeven van de werkzaamheden van het College en belangrijke momenten. Het directieverslag biedt informatie over de interne organisatie en de werkzaamheden van het bureau.

Het College is van samenstelling veranderd. De heer Doek heeft medio vorig jaar zijn ontslag aangeboden. Met de benoeming en beëdiging op 19 december jl. van de heer De Groot is het College weer compleet. Ook zijn er in 2007 drie nieuwe medewerkers aan de slag gegaan. Twee van hen zijn ter invulling van vacatures uit 2006, één medewerker is aangetrokken vanwege een opengevallen plaats in 2007.

Hoewel het inwerken van nieuwe mensen het nodige heeft gevraagd van het bureau, heeft de Rekenkamer in 2007 haar onderzoeksprogramma 2007-2008 vastgesteld en vier rapporten gepubliceerd. Drie rapporten over mobiliteit in Drenthe, in Fryslân en in Groningen en een noordelijk rapport over cultuursubsidies. Het is verheugend te kunnen constateren dat de rapporten op grote aandacht kunnen rekenen en dat behandeling ervan in Statencommissies veelal leidt tot interessante discussies en belangrijke conclusies.

mr. G.B. Nijhuis
Voorzitter

1. Verslag van het College

1.1 Grondslag Noordelijke Rekenkamer

De Gemeenschappelijke Regeling De Noordelijke Rekenkamer is op 1 januari 2005 in werking getreden. In deze regeling zijn bepalingen opgenomen voor de deelnemers Drenthe, Fryslân en Groningen en voor het gemeenschappelijk orgaan de Noordelijke Rekenkamer. Voor de laatste zijn er bepalingen opgenomen met betrekking tot het bestuur en zijn voorzitter, de Programmaraad en het bureau van de Rekenkamer. Tevens zijn er regels gesteld inzake begroting en jaarrekening en het overdragen van bevoegdheden van de provincies aan het bestuur ten behoeve van de uitvoering van de aan de Rekenkamer opgedragen taak.

Artikel 183 Provinciewet bepaalt dat de rekenkamer de doelmatigheid, doeltreffendheid en rechtmatigheid van het door het provinciebestuur gevoerde bestuur onderzoekt. De vestigingsplaats van de Noordelijke Rekenkamer is Assen. Hier vloeit tevens uit voort dat de provincie Drenthe is aangewezen als centrumprovincie voor de Noordelijke Rekenkamer.

De visie die Provinciale Staten van de drie provinciën voor de Noordelijke Rekenkamer hebben geformuleerd vormen een belangrijke basis voor ons werk. De uitgangspunten, te weten onafhankelijkheid, kwaliteit, lerend effect én gericht op de Staten, onderschrijft de Rekenkamer volledig. In dat opzicht beschouwt de Noordelijke Rekenkamer zich als een 'klassieke' rekenkamer: op basis van hoogwaardig onderzoek de Staten informatie aanbieden zodat zij hun controlerende en kaderstellende rol optimaal kunnen vervullen.

1.2 Samenstelling College

Het bestuur wordt uitgeoefend door het College van de Noordelijke Rekenkamer dat op 15 december 2004 is benoemd en beëdigd. Het College bestond in 2007 uit:

- mr. G.B. Nijhuis (voorzitter)
- drs. H.A. Doek*
- mr. dr. H.G. Warmelink

*De heer Doek is per 1 januari 2008 eervol ontslag verleend op eigen verzoek. Voor zijn verdiensten en voor zijn collegiale betrokkenheid die hij vanaf de start in 2005 ten toon heeft gespreid is de Noordelijke Rekenkamer hem bijzonder veel dank verschuldigd. De heer dr. H. De Groot heeft per 1 januari 2008 de heer Doek opgevolgd.

mr. C. Pietjouw is secretaris van het College en directeur van het bureau.

1.3 Verslag van werkzaamheden

Vergaderingen van het College

In 2007 zijn er twaalf reguliere Collegevergaderingen geweest. Daarnaast is het College voor ingelaste vergaderingen bijeen geweest. Eén

vergadering stond in het teken van de publicatie van onze rapporten naar mobiliteit. De andere twee bijeenkomsten hadden betrekking op het verzoek van het presidium van Fryslân om nader onderzoek te verrichten naar de problematiek rondom de Tijdelijke Huisvesting.

Besluit Noordelijke Rekenkamer

In twee vergaderingen is het ontslag van één van onze medewerkers en de (financiële) gevolgen ervan voor de Noordelijke Rekenkamer onderwerp van bespreking geweest. Omdat de medewerkers formeel in dienst zijn van de provincie Drenthe, heeft de afdeling P&O van de provincie Drenthe de Rekenkamer hierin geadviseerd en bijgestaan. In mei is het ontslagbesluit genomen en dit is per augustus geëffectueerd. Het College heeft besloten de kosten van het ontslag ter hoogte van 142.469,09 euro tot medio 2010 in één keer te nemen en daarvoor een voorziening te willen treffen – hoewel de mogelijkheid bestaat dat deze niet (volledig) zal worden aangesproken indien betrokkene een nieuwe baan vindt. De financiële gevolgen van dit besluit zijn verwerkt in de jaarrekening 2007.

De nieuwe medewerkers hebben in het kader van het integriteitsbeleid van de Noordelijke Rekenkamer de eed afgelegd in een Collegevergadering.

Jaarstukken 2006

De jaarrekening 2006 is voorzien van een goedkeurende verklaring van de certificerend accountant van de provincie Drenthe. Jaarrekening en jaarverslag 2006 zijn tezamen met de begroting 2008 aangeboden aan Provinciale Staten overeenkomstig het bepaalde in de Gemeenschappelijke Regeling.

Evaluatie Noordelijke Rekenkamer

Het evaluatierapport is op 6 februari voorzien van een advies van de Programmaraad aangeboden aan Provinciale Staten van Drenthe, Fryslân en Groningen. Deze evaluatie is kort daarop behandeld in de respectievelijke commissies, waarin eensluidend is besloten dat het aan de ‘nieuwe’ Staten is om te besluiten over de conclusies en aanbevelingen. De Noordelijke Rekenkamer heeft naar aanleiding van deze behandelingen en de daarin gemaakte opmerkingen haar werkwijze op een aantal punten aangepast. Het betreft onder andere het onder embargo verstrekken van de rapporten, nieuwsbrieven en ‘eigen’ onderzoek ten behoeve van een provincie.

Onderzoek

- onderzoeksprogramma 2007-2008

Begin 2007 is het bureau voortvarend aan de slag gegaan met mogelijke onderwerpen voor het nieuwe onderzoeksprogramma. De suggesties gedaan door de Programmaraad, onderzoeken van de provincies in het kader van 217a Provinciewet en andere onderwerpen zijn aan een verkennend onderzoek onderworpen. Naar aanleiding van de opmerkingen in het evaluatierapport is er capaciteit ingeruimd om een verzoek tot onderzoek van één der Staten te kunnen uitvoeren. In onze vergadering van 22 maart is de groslijst van 20 onderwerpen teruggebracht tot 10 onderwerpen.

Dit voorlopige onderzoeksprogramma dat tevens diende ter onderbouwing van onze begroting voor 2008, heeft de Rekenkamer voorgelegd aan Provinciale Staten van Drenthe, Fryslân en Groningen. Het voorstel om het resultaat van 2006 aan te wenden voor een inhaalslag en het onderzoeksprogramma daarmee versneld uit te voeren, kon niet rekenen op instemming van de Staten. In de Collegevergadering van 21 juni heeft daarom een nieuwe afweging plaatsgevonden tussen onderzoeksprioriteiten en beschikbare capaciteit, waarna het huidige onderzoeksprogramma 2007-2008 is vastgesteld.

- rapporten ‘Mobiliteit’

De rapporten over mobiliteit in Drenthe, in Fryslân en in Groningen zijn op 13 september 2007 gepubliceerd en toegelicht in een briefing aan leden van Provinciale Staten van elke provincie diezelfde avond in Paterswolde. De rapporten zijn onder embargo eerder aan de leden van Provinciale Staten ter beschikking gesteld.

De gemeenschappelijke factor in de drie rapporten is de waardering van de Rekenkamer voor de wijze waarop de provincies hun ambities in een integraal kader hebben geplaatst. De kritische kanttekeningen hadden betrekking op het gebrek aan relevante informatie, waardoor niet duidelijk was wat projecten moeten opleveren aan resultaat. Ook was hierdoor niet altijd duidelijk of de eerder gekozen oplossingen nog steeds actueel waren. De Rekenkamer heeft geconcludeerd dat in de keten van ‘ambitie naar resultaat’ verbindende elementen tussen de afzonderlijke schakels in die keten ontbreken, omdat de regie op het proces niet krachtig genoeg was. De doeltreffendheid van het mobiliteitsbeleid kon niet worden vastgesteld.

Drenthe en Fryslân onderschreven de conclusies van de Rekenkamer en hebben in hun reactie aangegeven dat zij de transparantie in het proces gaan verbeteren. Groningen heeft een voorlopige reactie gegeven waaruit bleek dat er verschil van inzicht met de Rekenkamer bestond. In december is een aanvullende reactie op ons rapport aan Provinciale Staten gezonden.

- rapport ‘Noordelijke Cultuursubsidies’

Op 15 november 2007 is het rapport naar noordelijke cultuursubsidies gepubliceerd. Het rapport betreft de uitkomsten van een quick scan; de keuze hiervoor is ingegeven door opmerkingen uit de evaluatie, te weten meer korte onderzoeken.

De Noordelijke Rekenkamer heeft in haar rapport geconcludeerd dat de gezamenlijke verantwoordelijkheid van de drie noordelijke provincies voor een aantal culturele instellingen heeft geleid tot doelmatige keuzes bij het sluiten van het Noordelijk Cultuurconvenant. De Rekenkamer plaatst vraagtekens bij de keuze voor instellingen die extra financiering krijgen en uit kritiek op de uitvoeringspraktijk. Er is nauwelijks zicht op de bijdragen van culturele instellingen aan de noordelijke ambities, omdat na het sluiten van het convenant de aandacht hiervoor bij de provincies verdwijnt. In hun reactie hebben de provinciebesturen aangegeven de mogelijkheden om gezamenlijk een vinger aan de pols te houden, te willen overwegen.

- brief en notitie Tijdelijke Huisvesting Fryslân

Eind mei 2007 hebben de Staten van Fryslân een motie aangenomen om een onderzoek te starten dat transparantie moest verschaffen over de gang van zaken tijdens het project Tijdelijke Huisvesting. Er is een begeleidingscommissie samengesteld die bij monde van de Statengriffier op 5 juli de Noordelijke Rekenkamer het verzoek heeft gedaan om dit onderzoek uit te voeren. Dit verzoek is in beraad genomen en de directeur heeft alle beschikbare documenten aan een screening onderworpen. De uitkomsten hiervan zijn samengevat in een notitie.

De Noordelijke Rekenkamer heeft het verzoek niet gehonoreerd. Er was al veel informatie beschikbaar, onder andere door het onderzoek van de accountant en de Rekenkamer betwijfelde of een quick scan veel nieuwe informatie zou opleveren. Voor een aantal vragen lag het voor de hand dat Provinciale Staten bij nog bestaande onduidelijkheden deze vragen aan GS zou stellen en een aantal andere vragen kon niet in een quick scan worden beantwoord. De Rekenkamer is voor een diepgravend onderzoek naar de organisatiecultuur niet geëquipeerd. De brief en notitie zijn op 19 december 2007 in de vergadering van Provinciale Staten van Fryslân behandeld. De uitkomst van die behandeling was dat is afgezien van nader onderzoek.

- onderzoeksvoorstellen

In de vergadering van 24 mei is het onderzoeksvorstel ‘Toerisme en recreatie’ definitief vastgesteld. Het onderzoek is direct daarna gestart en de uitvoering is eind september afgerond. De concept-rapporten zijn op 7 december vastgesteld en aan de Colleges van Gedeputeerde Staten van Drenthe, Fryslân en Groningen voor een bestuurlijke reactie voorgelegd. Ten behoeve van een zorgvuldig rapportage-traject hebben we de publicatie van deze rapporten naar 2008 verschoven.

Het onderzoeksvorstel ‘opbrengsten culturele activiteiten’ dat een verdieping van en vervolg is op het onderzoek naar noordelijke cultuursubsidies, is vastgesteld in onze vergadering van 13 december 2007 en is vervolgens in uitvoering gegaan.

Contacten met (leden van) Provinciale Staten

- Programmaraad

De Programmaraad heeft na de verkiezingen een nieuwe samenstelling gekregen. In juni hebben de Programmaraad en de Rekenkamer een vergadering gewijd aan het onderzoeksprogramma en aan de evaluatie van de Noordelijke Rekenkamer. Ook is in die vergadering het verzoek tot ontslag van de heer Doek besproken en zijn er afspraken gemaakt over de werving en selectie voor een nieuw Collegelid. Uit elke provincie is één lid van de Programmaraad afgevaardigd in de selectiecommissie en vanuit de Rekenkamer waren dit de heren Nijhuis en Warmelink. Na gesprekken met kandidaten is de heer dr. H. de Groot unaniem voorgedragen door de selectiecommissie als nieuw lid van de Noordelijke Rekenkamer. Hij is op 19 december 2007 in de Statenvergadering in Drenthe beëdigd en per 1 januari 2008 benoemd.

- Commissie- en Statenvergaderingen

evaluatie

De evaluatie van de Noordelijke Rekenkamer is in februari in de commissies in Drenthe, Fryslân en Groningen behandeld. De directeur van de Rekenkamer is bij die behandelingen aanwezig geweest. In maart zijn de adviezen van de Programmaraad bij het evaluatierapport besproken in de respectievelijke Staten.

- Briefings voor Statenleden bij publicatie rapporten

De Noordelijke Rekenkamer is primair gericht op Provinciale Staten van Drenthe, Fryslân en Groningen. Haar rapporten worden daarom aangeboden aan Provinciale Staten. De belangstelling voor de toelichting op de rapporten naar mobiliteit op de dag van publicatie 13 september in Paterswolde was groot. Omdat de Noordelijke Rekenkamer het directe contact met Provinciale Staten en haar leden over onderzoeksrapporten zeer op prijs stelt, is het College te allen tijde bereid om toelichting in een commissievergadering te geven - naast de briefing op de publicatiedag zelf. Voor de behandeling van de rapporten naar mobiliteit is de Rekenkamer uitgenodigd om een korte toelichting op het rapport te geven in de commissievergaderingen te geven en vragen van Statenleden te beantwoorden. De portefeuillehouder, de heer Warmelink heeft dit samen met één van de onderzoekers in oktober in commissievergaderingen in Drenthe, Fryslân en Groningen voor zijn rekening genomen.

De behandeling van ons rapport naar Noordelijke Cultuursubsidies is geagendeerd voor 2008.

De Rekenkamer heeft ook de Colleges van Gedeputeerde Staten een toelichting op de rapporten aangeboden. Hiervan is geen gebruik gemaakt.

overige externe contacten

Andere externe contacten lagen vooral in het verlengde van het reguliere werk, zoals het bijwonen van de ALV en het congres van de Nederlandse Vereniging van Rekenkamers en Rekenkamercommissies en het overleg met collega's in het kader van de Kring van Provinciale Rekenkamers.

In november heeft de Staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties de voorlopige evaluatie over rekenkamer(commissie)s bij gemeenten en provincies uitgebracht. Met de overige provinciale Rekenkamers wil de Noordelijke Rekenkamer een reactie op deze evaluatie geven, in het bijzonder ten aanzien van een aantal principiële en praktische punten.

2. Directieverslag

Het bureau van de Noordelijke Rekenkamer ondersteunt het College voor een goede uitvoering van zijn werkzaamheden. De secretaris van het College is tevens directeur van het bureau. In het directiestatuut waarin de taakverdeling tussen College en directeur is bepaald, wordt de directeur verantwoordelijk gesteld voor een aantal inhoudelijke aspecten en aspecten die samenhangen met de interne organisatie. Met dit directieverslag wordt aangegeven welke werkzaamheden en ontwikkelingen aan de orde zijn geweest en op welke wijze er invulling is gegeven aan bovengenoemde verantwoordelijkheden.

2.1 Missie en doelen

De Noordelijke Rekenkamer streeft naar verbetering van het (intern) functioneren en het (extern) presteren van de drie Noordelijke Provincies. Zij wil de Staten ondersteunen in hun kaderstellende en controlerende rol door op onderzoek gebaseerde relevante informatie aan te bieden. Het lerend effect staat daarbij voorop. De Noordelijke Rekenkamer wil door kennisuitwisseling een bijdrage leveren aan goed openbaar bestuur.

De professionaliteit van onze medewerkers komt onder andere tot uitdrukking in het besef van de speciale positie die de Rekenkamer inneemt. Integriteit is één van de kerncompetenties voor Rekenkamer-medewerkers. Het feit dat de Rekenkamer vergaande bevoegdheden heeft ten aanzien van informatievergaring brengt met zich mee dat er zorgvuldig mee wordt omgegaan. Dit is goed verankerd in de werkwijze en onze geautomatiseerde systemen. Bruikbaarheid van rapporten wordt bevorderd door bijvoorbeeld uitgebreide (achtergrond)-informatie over bevindingen inzake processen en knelpunten aan te bieden.

In onze onderzoeksrapporten is informatie opgenomen over werkwijze en onderzoeksproces, zodat ons onderzoek navolgbaar en reproduceerbaar is. Ons protocol en onze werkwijze maken het onderzoeksproces per fase inzichtelijk en duidelijk voor betrokkenen. Zo wordt bijvoorbeeld het vooronderzoek dat uitmondt in een onderzoeksvoorstel en de start van een onderzoek (uitvoering) altijd aangekondigd en toegelicht aan de ambtelijke organisatie. De bevindingen worden altijd voorgelegd voor ambtelijk hoor en wederhoor. Onze rapporten worden altijd voorgelegd voor een bestuurlijke reactie van de Colleges van Gedeputeerde Staten. Deze reactie wordt altijd opgenomen in het rapport.

Doelen

De Noordelijke Rekenkamer is geen doel op zich: zij is een instrument van de Staten om de kaderstellende en controlerende rol te versterken. De Rekenkamer doet dit door onderzoeken uit voeren die van hoge kwaliteit zijn, die toegevoegde waarde bieden en die gericht zijn op verbetering.

Onderzoeken en doorlooptijden

In 2007 zijn de volgende onderzoeken gestart en/of afgerond:

- Onderzoeksprogramma 2007-2008
 - nadere verkenning onderwerpen groslijst: januari – februari
 - 22 maart programma vastgesteld en aan PS aangeboden
 - 21 juni (gewijzigd) programma definitief vastgesteld
- Mobiliteit
 - uitvoering februari – juni
 - publicatie 13 september 2007
- Toerisme en Recreatie
 - vooronderzoek februari – april
 - uitvoering juni – oktober
 - publicatie 21 februari 2008
- Noordelijke cultuursubsidies
 - vooronderzoek: juli
 - uitvoering augustus – september
 - publicatie 15 november 2007
- Tijdelijke Huisvesting
 - augustus (20 augustus brief en notitie aan begeleidingscommissies)
- Opbrengsten Culturele activiteiten
 - Vooronderzoek november – december
 - Start uitvoering januari 2008

De onderzoeken op het gebied van ‘mobiliteit’ en ‘toerisme en recreatie’ zijn uitgevoerd in de drie provincies. In afzonderlijke rapporten per provincie is daarover gerapporteerd. Voor beide onderzoeken is externe expertise en/of externe capaciteit ingehuurd. In 2007 is 123.036,17 euro aan externe inhuur besteed. Dit betekent een overschrijding van het budget. Deze overschrijding wordt opgevangen vanuit de reserve die hiervoor bij de bestemming van het resultaat in 2005 is gevormd. De financiële uitwerking hiervan is verwerkt in de jaarrekening 2007.

Hieronder wordt een overzicht gegeven van de bestede uren aan directe en indirecte onderzoeksactiviteiten. Onder dit laatste worden onder andere begrepen het bijwonen van commissie- en Statenvergaderingen. Ook het bijhouden van literatuur en van informatie over aandachtsgebieden valt hieronder. Een aantal onderwerpen wordt op afstand gevolgd. Dit zijn de onderwerpen die de Rekenkamer niet heeft geprogrammeerd voor 2007-2008, maar die wel actueel en onderzoekswaardig blijven. De uren in het overzicht zijn exclusief de uren van extern personeel. De uren per fase van een onderzoek en de percentages ten opzichte van het totaal van de bestede uren zijn hieronder weergegeven.

Vergelijking met 2006 levert geen groot verschil op – de productiviteit lag in 2006 iets hoger namelijk, 64% ten opzichte van 62% in 2007; daar staat tegenover dat er in 2006 ook meer is overgewerkt (totaal uren 112% in 2006 tegenover 108% in 2007).

tabel 1 bestede uren in 2007 en percentages ten opzichte van het totaal

	<i>uren</i>	<i>totaal</i>	<i>percentage</i>
Onderzoeksprogramma 2007-2008			
- vooronderzoek/rapportage	181		
Totaal uren onderzoeksprogramma		181	2%
Mobiliteit			
- uitvoering	376		
- rapportage	598		
- beheer/planning	148,5		
Totaal uren Mobiliteit		1133,5	11%
Toerisme en Recreatie			
- vooronderzoek	995,5		
- uitvoering	732		
- rapportage	757,5		
- beheer/planning	56,5		
Totaal uren Toerisme en Recreatie		2541,5	26%
Noordelijke Cultuursubsidies			
- vooronderzoek	111,5		
- uitvoering	315		
- rapportage	158,5		
- beheer/planning	33,5		
Totaal uren NCC		618,5	6%
Tijdelijke Huisvesting			
- screening	51		
Totaal uren TH		51	1%
Opbrengsten Culturele activiteiten			
- vooronderzoek	623,5	623,5	6%
Totaal uren besteed aan onderzoek		5149	52%
Totaal uren besteed aan andere onderzoeksactiviteiten en ontwikkeling		1003	10%
Totaal uren productief 2007		6152	62%

2.2 Medewerkers

Bezetting

Rekenkamerwerk is mensenwerk. Dat betekent dat de medewerkers van het bureau het belangrijkste kapitaal van de Rekenkamer vormen: zonder goede onderzoekers en goede ondersteuning krijgen we de doelstellingen niet voor elkaar. Het bureau van de Rekenkamer heeft een vaste formatie van vier medewerkers die zich met onderzoek bezig houden en één medewerker die als spin in het web ondersteuning biedt aan het College, het bureau en de directeur. In totaal is de formatie inclusief de directeur gebaseerd op zes mensen; de formatie was eind 2007 5,8 fte.

In 2007 zijn drie nieuwe medewerkers begonnen die de in 2006 en in 2007 ontstane vacatures hebben ingevuld. Mede hierdoor was 2007 een dynamisch en hectisch jaar, waarin veel inzet van de medewerkers is gevraagd. De uren van 2007 hebben betrekking op deze bezetting (tot november vijf mensen, vanaf november met zes mensen).

Onderstaand overzicht geeft aan waar de tijd in 2007 aan is besteed.

tabel 2 verdeling tijdbesteding naar activiteiten in 2007 (uren en %)

	<i>uren</i>	<i>percentage</i>
Onderzoeksactiviteiten en ontwikkeling	6152	62%
Beheer en management	2138	22%
Verlof en feestdagen*	1916,5	19%
Sociale activiteiten en overig	185,5	2%
Ziekteverzuim en bezoek (tand)arts	301,5	3%
Totaal**	10738,5	108%

* met ingang van juli 2007 zijn 'feestdagen' als aparte categorie opgenomen in het tijdschrijfsysteem

** het totaal aantal bestede uren is afgezet tegen het aantal normuren

Het ziekteverzuim was in 2007 lager dan in 2006 (3% tegenover 4%). Belangrijker is dat het ziekteverzuim niet arbeidsgerelateerd is: het betrof vooral verzuim door een griepgolf in januari/februari.

Met de nieuwe medewerkers zijn elk kwartaal voortgangs-gesprekken gehouden en hen is per 1 januari 2008 een vaste aanstelling aangeboden. Met de overige medewerkers zijn halfjaarlijkse functioneringsgesprekken gehouden en vindt er éénmaal per jaar een beoordelings-gesprek plaats.

Ons bureau-uitje vond deze keer in Groningen plaats en stond in het teken van maatschappelijk ondernemen. Een inspirerende dag die werd afgesloten met een gezellig diner in de binnenstad.

Investeren in kwaliteit en ontwikkeling

De komst van nieuwe medewerkers in het verslagjaar betekende dat er ook veel aandacht en energie is gestoken in activiteiten gericht op onderlinge samenwerking, organisatie-ontwikkeling en 'hoe doen we onderzoek'.

In totaal zijn er drie bijeenkomsten besteed aan organisatie-ontwikkeling en is er een meerdaagse workshop geweest waarin het 'doen van onderzoek' centraal stond. De medewerkers hebben gezamenlijk een cursus effectief rapporteren gevolgd en daarnaast zijn er individuele trainingen en cursussen geweest. Door te investeren in de ontwikkeling van de organisatie kunnen de doelen worden waargemaakt. Een goede basis is gelegd om verdere invulling te geven aan professionaliteit, werkwijze en resultaten.

Externe contacten en kennisdelen

Een van de onderdelen van onze missie is dat de Noordelijke Rekenkamer door kennisuitwisseling een bijdrage wil leveren aan goed openbaar bestuur. Dat hebben we in 2007 op uiteenlopende wijzen gedaan:

- *Onderzoekersdagen*

De intervisie met onze collega's van de vier andere provinciale rekenkamers heeft in 2007 plaatsgevonden tijdens de onderzoekersdagen. In februari heeft de Rekenkamer Oost een dag georganiseerd, in juni hebben Zeeland en de Zuidelijke Rekenkamer deze dag voor hun rekening genomen en in november heeft de Noordelijke Rekenkamer de collega's te gast gehad. Diezelfde dag heeft de Noordelijke Rekenkamer ook een ondersteunersdag georganiseerd voor alle mensen die de bestuurders, directeuren en onderzoekers terzijde staan. Een initiatief dat volgens betrokkenen zinvol was en navolging verdient.

- *Contacten met collega's*

De Noordelijke Rekenkamer heeft op het jaarcongres van de Nederlandse Vereniging van Rekenkamers en Rekenkamercommissies in mei een posterpresentatie gegeven over haar onderzoek naar Jeugdzorg. Een onderwerp dat bij collega's in de belangstelling staat en waar één van onze onderzoekers uitvoerig toelichting op aanpak en uitkomsten heeft gegeven. Vanuit dezelfde gedachte is kennis ingebracht in een bespreking van de Rekenkamercommissie Enschedé die eveneens een onderzoek naar dit onderwerp gaat doen.

- *Commissiegriffiers*

Begin van het jaar zijn de commissiegriffiers van Drenthe, Fryslân en Groningen uitgenodigd om te bespreken hoe communicatie en proces op elkaar kunnen aansluiten – wij werken tenslotte allemaal ten behoeve van de Staten. Een zinvolle middag waarin over en weer kennis, ervaring en knelpunten zijn gewisseld en afspraken zijn gemaakt over informeren en communiceren.

- *Externe contacten directeur*

De contacten van de directeur stonden in het teken van relatiebeheer en 'weten wat er speelt'. Zo zijn er in 2007 bijeenkomsten geweest met de Statengriffiers, met de collega-directeuren van de provinciale Rekenkamers en met Binnenlandse Zaken over financieel beheer en toezicht. In het kader van het onderzoeksproces heeft de directeur meermalen contact gehad met de directeuren van de provincies en heeft zij diverse commissie- en Statenvergaderingen bijgewoond.

2.3 Middelen

Dienstverlening en servicecontracten

De provincie Drenthe vervult als centrumprovincie (aangewezen in de Gemeenschappelijke Regeling) een ondersteunende rol op facilitair gebied voor de Noordelijke Rekenkamer. De directeur heeft met de directeur-secretaris van deze provincie een dienstverleningsovereenkomst gesloten. Deze overeenkomst is begin 2007 na evaluatie bijgesteld en er zijn nieuwe afspraken gemaakt over de voorwaarden en kosten voor uitvoering en ondersteuning op het gebied van financieel beheer, financiële- en salarisadministratie, P&O, Arbo-deskundigheid en automatisering.

Voor een aantal andere aspecten zoals huisvesting, schoonmaak, verzekering en beveiliging waren al contracten afgesloten. Het contract voor de beveiliging van het kantoorpand is in 2007 aangepast. Met de verhuurder zijn meermalen de klachten over het kantoorklimaat besproken. In 2007 zijn bouwtechnische veranderingen aangebracht maar dit heeft nog niet tot een afdoende structurele oplossing geleid. In 2008 wordt gekeken naar andere mogelijkheden.

Informatievoorziening aan derden

Door middel van een tweetal nieuwsbrieven is informatie over de Rekenkamer en op handen zijnde publicaties onder de aandacht van alle Statenleden gebracht. Een belangrijk medium voor informatie en communicatie is de website www.noordelijkerekenkamer.nl voor publicatie en openbaarmaking van onze rapporten. Alle Statenleden, Colleges van Gedeputeerde Staten, betrokkenen bij het onderzoek en andere doelgroepen krijgen een gedrukte versie van het rapport. Er kan echter via de website directer worden gecommuniceerd, zoals bijvoorbeeld voor aankondiging van publicatie en er is minder extra voorraad nodig: de rapporten worden vooral gedownload in plaats van nabesteld bij de Rekenkamer.

De website is ook voor andere zaken kostenbesparend. Voor de vacature van ervaren onderzoeker is niet geadverteerd in dagbladen, Intermediair etc., maar is uitsluitend via de website gecommuniceerd. Dit heeft een besparing opgeleverd van rond de 20.000 euro. Daarnaast biedt de website op uiteenlopende terreinen informatie aan over startend onderzoek, onze werkwijze en bijvoorbeeld de informatie waarin we vooruitblikken (begroting) en verantwoording afleggen (jaarverslag en jaarrekening). Hierdoor is het niet alleen een communicatiemedium maar dient het ook de transparantie in brede zin.

In onderstaand overzicht zijn de aantallen downloads opgenomen over onderzoeksproducten en over interne zaken van de Rekenkamer. Het beeld wijkt niet zoveel af van dat van 2006, met uitzondering van het MKB-onderzoek (rapport is 802 keer gedownload in 2006). Ook is afwijkend in 2007 het onderzoeksvoorstel naar Toerisme en Recreatie (484 downloads).

tabel 3 aantallen downloads van de website in 2007

	aantal in 2007
Onderzoeksprogramma 2007-2008	287
Mobiliteit	
- onderzoeksvoorstel	362
- rapport Drenthe en persbericht	202 en 164
- rapport Fryslân en persbericht	179 en 144
- rapport Groningen en persbericht	156 en 133
Noordelijke Cultuursubsidies	
- onderzoeksvoorstel	203
- rapport en persbericht	51 en 49
Toerisme en Recreatie	
- onderzoeksvoorstel	484
Opbrengsten culturele activiteiten	
- onderzoeksvoorstel	42
Overige documenten	
Onderzoeksprotocol	229
Privacyreglement	172
Jaarstukken 2006	325
Begroting 2008	247
Profiel bestuurder Noordelijke Rekenkamer	313
Vacature ervaren onderzoeker	719

ICT- beheer en informatiebeveiliging

De dienstverlening van de provincie Drenthe op het gebied van automatisering betreft een eerste lijnshelpdesk en –vraagbaak en ondersteuning bij kleine problemen. Het contract voor beheer en onderhoud van het geautomatiseerd systeem en netwerk is uitbesteed aan een externe partij. Deze partij is begin 2007 failliet gegaan. Een offertraject is gestart en begin juni 2007 is een nieuw contract afgesloten voor onderhoud, beheer en calamiteitenopvang voor het geautomatiseerde systeem. Het beheer, onderhoud en ‘in de lucht houden’ van de website is aan een andere partij uitbesteed.

Op ICT-gebied is een aantal waarborgen voor informatiebeveiliging aangebracht. In 2007 is de licentie voor inbraakbeveiliging verlengd. Als het gaat om zorgvuldig omgaan met gegevens en informatie die de Rekenkamer in het kader van onderzoek vergaart, dan geldt een aantal procedures.

De Rekenkamer hanteert een geheimhoudingsverklaring die door alle extern ingehuurd medewerkers wordt ondertekend. Voor het zorgvuldig omgaan met gegevens is een privacyreglement vastgesteld en zijn er procedures voor het omgaan met gegevensdragers buiten de Rekenkamer (laptops en usb-sticks). De directeur ziet er op toe dat deze procedures ook in de praktijk worden nagekomen.

Financiën

In april 2006 is de begroting voor 2007 opgesteld. Vanwege het ontbreken van ervaringsgegevens is uitgegaan van de begroting 2005/2006 zoals die door de provincies is meegegeven, opgehoogd met indexering voor loonkosten en een inflatiecorrectie waarbij de percentages zijn gebaseerd op de percentages die de provincie Drenthe hanteert. De CAO-afspraken gelden met terugwerkende kracht vanaf 1 juni 2007. Eén van de wijzigingen ten opzichte van voorgaande jaren is het invoeren van een 13e maand.

Een compleet overzicht van investeringen en bestedingen wordt gegeven in onze jaarrekening over 2007. Aan de controlerend accountant van de provincie Drenthe is de opdracht verstrekt deze te controleren teneinde een goedkeurende verklaring te verkrijgen.

2.4 Processen

Het primaire proces van de Rekenkamer is het doen van onderzoek. Daartoe worden tal van activiteiten uitgevoerd, zoals monitoring van beleidsterreinen en natuurlijk het uitvoeren van onderzoek. Na publicatie wordt elk onderzoek intern geëvalueerd.

Een aantal ondersteunende processen is in het geautomatiseerd systeem verankerd. Waar nodig is functiescheiding geregeld. De opzet en het beheer van ons archief (interne organisatie en onderzoeksarchief) is in orde en werkt goed. Een aantal procedures is in 2007 bijgesteld of aangescherpt. Het directiestatuut is in 2007 gewijzigd en opnieuw vastgesteld.

Ten slotte

Het ambitieniveau is hoog, zodat doorontwikkeling van de organisatie voor de komende jaren van belang blijft. Een gezamenlijke inspanning blijft nodig om hoge kwaliteit van onderzoek te kunnen leveren.

Carolien Pietjouw
Directeur

Aan het college van de
gemeenschappelijke regeling Noordelijke Rekenkamer

PricewaterhouseCoopers
Accountants N.V.
Zuiderzeelaan 53
8017 JV Zwolle
Postbus 513
8000 AM Zwolle
Telefoon (038) 427 27 27
Fax (038) 427 27 28
www.pwc.com/nl

Accountantsverklaring

Verklaring betreffende de jaarrekening

Wij hebben de jaarrekening 2007 van de gemeenschappelijke regeling Noordelijke Rekenkamer, bestaande uit de balans per 31 december 2007 en de resultatenrekening over 2007 met de toelichtingen, gecontroleerd.

Verantwoordelijkheid van het college

Het college van de Noordelijke Rekenkamer is verantwoordelijk voor het opmaken van de jaarrekening, alsmede voor het opstellen van het jaarverslag, beide in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten.

Deze verantwoordelijkheid houdt onder meer in dat de jaarrekening zowel de baten en lasten als de activa en passiva getrouw dient weer te geven en dat de in de jaarrekening verantwoorde baten, lasten en balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Rechtmatige totstandkoming betekent in overeenstemming met de begroting en met de van toepassing zijnde wettelijke regelingen.

Deze verantwoordelijkheid omvat onder meer: het ontwerpen, invoeren en in stand houden van een intern beheersingssysteem relevant voor het opmaken van en getrouw weergeven in de jaarrekening van zowel de baten en lasten als de activa en passiva, zodanig dat deze geen afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten bevat en voor de naleving van de relevante wet- en regelgeving, het kiezen en toepassen van aanvaardbare grondslagen voor financiële verslaggeving en het maken van schattingen die onder de gegeven omstandigheden redelijk zijn.

Verantwoordelijkheid van de accountant

Onze verantwoordelijkheid is het geven van een oordeel over de jaarrekening op basis van onze controle, als bedoeld in artikel 217, tweede lid van de Provinciewet. Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder het Besluit accountantscontrole provincies en gemeenten. Dienovereenkomstig zijn wij verplicht te voldoen aan de voor ons geldende gedragsnormen en zijn wij gehouden onze controle zodanig te plannen en uit te voeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat.

Een controle omvat het uitvoeren van werkzaamheden ter verkrijging van controle-informatie over de bedragen en de toelichtingen in de jaarrekening. De keuze van de uit te voeren werkzaamheden is afhankelijk van de professionele oordeelsvorming van de accountant, waaronder begrepen zijn beoordeling van de risico's van afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten.

In die beoordeling neemt de accountant in aanmerking het voor het opmaken van en getrouw weergeven in de jaarrekening van zowel de baten en lasten als de activa en passiva, alsmede het voor de naleving van de wet- en regelgeving relevante interne beheersingssysteem, teneinde een verantwoorde keuze te kunnen maken van de controlewerkzaamheden die onder de gegeven omstandigheden adequaat zijn, maar die niet tot doel hebben een oordeel te geven over de effectiviteit van het interne beheersingssysteem. Tevens omvat een controle onder meer een evaluatie van de aanvaardbaarheid van de toegepaste grondslagen voor financiële verslaggeving, van de redelijkheid van schattingen die het college van Noordelijke Rekenkamer heeft gemaakt, en een evaluatie van het algehele beeld van de jaarrekening.

De bij onze controle toegepaste goedkeuringstolerantie bedraagt voor fouten 1% en voor onzekerheden 3% van de totale lasten.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Oordeel

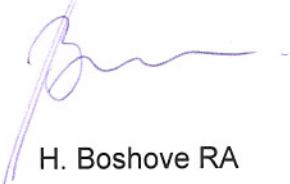
Naar ons oordeel geeft de jaarrekening van de Noordelijke Rekenkamer een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2007 als van de activa en passiva per 31 december 2007 in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten.

Voorts zijn wij van oordeel dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen in overeenstemming met de begroting en met de van toepassing zijnde wettelijke regelingen.

Verklaring betreffende andere wettelijke voorschriften en/of voorschriften van regelgevende instanties

Op grond van de wettelijke verplichting ingevolge artikel 217 lid 3 onder d Provinciewet melden wij dat het jaarverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, verenigbaar is met de jaarrekening.

Zwolle, 15 april 2008
PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.

H. Boshove RA